

Klas Karlsson, född 1877 i Hannäs, har lämnat en del värdefulla upplysningar. Från min egen barndom, första årtiondet på 1900-talet, minns jag en del som jag själv sett.

I många hem i Hannäs finnes inramade tavlor med bibelspråk. Texten är i silver på svart botten, bokstäverna är mycket vackert utförda i gammalsvensk stil. Dessa tavlor äro gjorda av en målare i Hannäs som hette Pettersson.

Tavlan som troligen är målad av Pettersson finns i Domarvik.

Jag skall här beskriva en sådan. I övre vänstra hörnet är ett kors, och i nedre vänstra hörnet en krona. Underst står präntat: Minne på Mariadagen 1900. Tavlan är tydligen beställd till namnsdagspresent.

Tänkespråkstavlor i kartongtryck, liksom målningar och oljetryck, fanns att köpa på de då förekommande marknaderna, även kringfarande gårdfarihandlare hade sådana att sälja.

Från min barndom minns jag särskilt en tavla i en gammal släktings hem. Det är nu 50 år sedan och tavlan var säkert mycket gammal redan då. Den föreställde Jesus på korset. Vid var och en av korsets fyra ändrar, var tre av de tolv apostlarna avbildade inom en cirkel, och deras namn skrivna under var och en. Jag vill minnas att Petrus, Jakob och Johannes var placerade överst. På samma ställe fanns en tavla som föreställde Jesus inför översteprästen Kalifas.

Dylika tavlor med tänkespråk har nog varit lika allmänna i såväl frikyrkliga som statskyrkliga hem. Där man numera ser dem är det företrädesvis inom de fria samfundet.

En tavla med fotografier av Hannäs kyrka, och de präster och organister som verkat i socknen under åren 1860-1920, finns i många hem i socknen. Då Hannäs är annexförsamling till Tryserum, med kyrkoherde i Tryserum och komminister i Hannäs, är samtliga dessa avbildade på tavlan. Bland prästerna kan nämnas hovpredikanten Hammarsten¹ och fadern till biskop Aurelius. Tavlan är nu en raritet, om något exemplar förekommer på någon lösöreauktion, och betalas ofta mycket bra.

Att det inom frireligiösa kretsar förekommer fotografier av mera bemärkta predikanter är också vanligt.

Kristusbilder av gips eller porslin har också varit brukligt att ha stående på någon möbel. Några speciella arrangemang vid speciella tillfällen har jag aldrig hört talas om.

Att blommor givits bibliska benämningar har förekommit, "Arons skägg" t.ex. En kaktusart kallades av min mor för "Kristi bloddroppe".

Adventsljus och adventsstjärnor har varit, och är ännu i bruk. Adventsljusen har förekommit ganska länge, personer i 60-årsåldern minns dem från sin barndom, men någon allmän sed har det inte varit förrän de senaste 10-15 åren. Det är alltså en sed som spritt sig på senare tid. Det första ljuset tändes första adventssöndag, och så fortsätter man, så att fjärde adventssöndagen äro alla fyra ljusen tända.

Bibelkorgar eller s.k. manna har jag aldrig hört talas om. Någon julkrubba kan jag inte beskriva, då jag inte själv har sett någon sådan, men att det förekommit har jag hört talas om, var, eller vilken tidpunkt kan jag inte upplysa om.

¹ Fredrik Hammarsten är morfar till Tove Jansson. Signe Hammarsten (gift Jansson), Toves mamma, är född i Hannäs prästgård. Tove använde sin egen mamma Signe som förebild för Mumminmamma.